

3.4 Differentiëren bij leerlingen met een ontwikkelings- of gedragsstoornis

Een ontwikkelingsstoornis heeft een grote impact op het gedrag van de leerling en van daaruit ook op de sociale omgeving. Meer dan de leerlingen met leerstoornissen zal de leerkracht rekening moeten houden met de eigenheid van de leerling en de impact van het gedrag op de groep en op het leren.

Het leren verloopt moeizamer dan bij andere leerlingen. Het leren wordt sterk gestuurd door de eigen perceptie van de leerling. Zo zal een leerling met autisme sterk reageren op interesses maar ook veel weerstanden vertonen bij onderdelen die hij of zij niet boeiend vindt. Een leerling met NLD verwaarloost visuele informatie zonder zich daarvan bewust te zijn.

Het remediëren verloopt veel moeilijker en is minder effectief dan bij leerlingen met leerstoornissen. Hoewel de leerling in kleine groep of individueel vrij snel begrijpt wat je hem uitlegt, zie je dat dit begrip niet wordt toegepast in andere situaties. Uitleg wordt sterk gekoppeld aan het voorbeeld of de oefening en er is geen of weinig overdracht. De leerling kan de nieuwe kennis of vaardigheid niet toepassen als de context of vraagstelling anders is. Het denken van leerlingen met ontwikkelingsstoornissen als autisme en NLD is erg rigide en steunt vooral op het geheugen. Ze hebben een beperkt flexibel oplossingsvermogen en staan in tegenstelling tot leerlingen met een leerstoornis voor een probleem met te weinig mentale fantasie om een oplossing te creëren.

Compenseren is zinvol maar niet altijd te realiseren. Deze leerlingen grijpen niet spontaan naar de aangeboden hulpmiddelen. Je moet ze steeds opnieuw motiveren en stimuleren om de hulpmiddelen ook effectief te gebruiken.

Leerlingen met ADHD en ADD als gedragsstoornis hebben vooral problemen door een gebrek aan impulscontrole en een grote prikkelbaarheid. Alles lijkt even belangrijk, ze kunnen uit de vele prikkels niet die prikkels selecteren die relevant zijn voor de situatie. De vogel die buiten fluit is even belangrijk als de meester die muzieknoden voor het dictee voorspeelt.

Het remediëren heeft weinig effect omdat zij in elke situatie opnieuw moeite hebben met het regelen van hun aandacht.

Het compenseren is mogelijk maar ook hier moet de leerkracht zelf de zorg dragen over het gebruik van de hulpmiddelen. Deze leerlingen richten hun aandacht niet op het proces maar wel op het product. De toets afwerken en afgeven primeert op de inhoudelijke kwaliteit. Het hulpmiddel zal op dat moment eerder als storend ervaren worden omdat het 'te lang duurt'.

Een sterk positieve, stimulerende aanpak met veel nadruk op het resultaat gezien vanuit het perspectief van de leerling geeft het meest kans op succes in de beginfase.

Leerlingen met autisme reageren heel sterk op de leerkracht, een goede band met de leerkracht stimuleert hen enorm. Een slecht contact is moeilijk te keren. Deze leerlingen zijn dikwijls erg perfectionistisch en gevoelig voor faalangst en solo-angst. Het is dikwijls moeilijk te voorspellen of ze al dan niet zullen willen optreden.

Leerlingen met ADHD functioneren het best bij een leerkracht die de onnauwkeurigheden en het overenthousiasme accepteert en bijstuurt op een humoristische wijze. Deze leerlingen presteren beter in groep of als er publiek is.

De verwerking van de **theorie** zal met hoogtes en laagtes gaan. De onderdelen die een sterk beroep doen op abstractie, het zien van structuren en verbanden lukken slechts zelden. Het is moeilijk hierbij te remediëren en te compenseren. De onderdelen die aansluiten bij de interesse of de vaardigheden geven geen bijzondere problemen. Deze leerlingen hebben meestal een goed geheugen waardoor ze compenseren op de onderdelen die steunen op begrip en inzicht.

Het gedrag van leerlingen met ontwikkelingsstoornissen en dan vooral autisme en ADHD kunnen een grote invloed hebben op de klasgroep. Contacteer de ouders tijdig om meer zicht te krijgen op mogelijke interventies en hulpmiddelen. Vermijd de ouders te overvallen met talloze klachten. Het lokt een negatieve reactie uit van de ouders die telkens worden geconfronteerd met het dysfunctioneren van hun kind. Ouders hebben dikwijls al een hele weg afgelegd en hebben een grote deskundigheid opgebouwd in de aanpak van hun kind. Benader hen positief en vraag hen om raad.

In ernstige gevallen zal het kind medicatie nemen dat de gedragsaanpak ondersteunt. Vraag discreet naar het gebruik van medicatie en let er op dat de leerling die medicatie heeft genomen bij belangrijke momenten als examens en publieke voorstellingen.

Treed preventief op om gedragsproblemen te voorkomen. Maak de situatie duidelijk en voorspelbaar. Reageer zelf rustig en overtuigend.